

Propovijed

Čitanja: Job 1,6–22; Lk 9,46–50

Michal Paluch, OP*

Božja riječ danas stavlja pred nas vrlo bogat skup ideja i dubokog nadahnuća. Dopustite mi da promotrim liturgijske tekstove kao veliko svjetlo koje nas osvjetljava kako bismo ponovno započeli akademsku godinu na što bolji način. Promišljajući čitanja pod tim vidom, našao sam tri ohrabrujuća savjeta o načinu kako bismo trebali živjeti svoj akademski poziv.

Prvi savjet mora biti: *budi ponizan*. Evandjelje koje smo upravo pročitali izvješćuje nas danas o raspravi među učenicima o tome tko je od njih najveći. Kao što znamo, naš svijet — bilo crkveni ili akademski — pun je takvih manje ili više skrivenih nesuglasica. Strastvena osobna ambicija je tako često kraj mnogih lijepih projekata. Trebali bismo se, dakle pozabaviti problemima te vrste u našim zajednicama — tj. u našim srcima — na vrlo temeljit i dosljedan način. Ipak, vrlo je važno to učiniti na način na koji to čini Isus. On nikada ne govori ljudima koji se bore za vlastitu veličinu da nisu veliki. Radije uvijek pokušava objasniti učenicima što je iznad svega stvarna i istinska veličina. Danas to čini s primjerom djeteta. Na vrlo sličan način pomaže Zebedevim sinovima da shvate kako stvarna veličina koju traže nije vladanje nego služenje drugima. Nismo, dakle pozvani da se oslobodimo ljudske ambicije i visokog samopoštovanja u našim zajednicama, srcima i umovima. Štoviše pozvani smo pomoći jedni drugima da vidimo kakav bi trebao biti pravilan smjer naše ambicije i pravi temelj samopoštovanja. Sveta Terezija iz Lisieuxa bila je velika svjedokinja takvog „malog puta“ u Crkvi. Toma Akvinski smatrao je takav stav prvim obilježjem svakoga tko želi postati student. „Gdje je poniznost, ondje je i mudrost“ (vidi njegov *Principium*; usp. Izreke 11,2).

Drugi savjet koji danas nalazim u evandelju jest: *budi otvoren prema drugima i njihovim idejama*. „Prihvati Ivan i reče: ‘Učitelju, vidjesmo jednoga koji u tvoje ime izgoni zloduhe. Mi smo mu branili, jer ne ide za nama’. Reče mu Isus: ‘Ne branite! Ta tko nije protiv vas, za vas je!’“

Dopustite mi da započnem ovaj dio s anegdotom ili bolje reći svjedočanstvom. Prije mnogo godina, na temelju toga teksta dobio sam vrlo ozbiljnu sumnju u do-

* Prof. dr. sc. Michal Paluh OP, rektor Papinskoga sveučilišta sv. Tome Akvinskoga (Angelicum) u Rimu. Adresa: Largo Angelicum 1, 00184 Rim, Italija. E-adresa: michal.paluch@dominicanie.pl. Ova propovijed održana je u Zagrebu 1. listopada 2018. na Fakultetu filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu za početak nove akademske godine. Prijevod s engleskoga: mr. sc. Mikołaj Martinjak, SJ.

sljednost Svetoga pisma. Rekao sam si — dakle, Isus ponekad kaže: „tko nije protiv vas, za vas je“ ali ponekad on govori i suprotno. To je bio dojam koji sam imao na temelju površnoga čitanja. Srećom, počeo sam pobliže istraživati. Kada sam to počeo pobliže istraživati, brzo sam otkrio da je moj površni dojam posve pogrešan. S lakoćom sam pronašao rečenicu koja se činila suprotnom od rečenice što smo ju upravo čuli. Isus je izriče dva poglavlja kasnije: „Tko god nije sa mnom protiv mene je“ (Lk 11,23). Ali razlika između te dvije izjave bila je prosvjetljujuća. Prva od njih odnosila se na učenike i njihov stav prema svima onima koji se ne slažu u potpunosti s njihovima načinom razmišljanja. Drugi se odnosi na samog Isusa.

Shvaćamo da je ta razlika od presudne važnosti za nas i odlučuje kako živimo svoj odnos prema ne–kršćanskom svijetu oko sebe i svima onima unutar kršćanskog svijeta koji ne dijele naš način razmišljanja. Ako zaboravimo na tu razliku vidika i stavimo sebe na Isusovo mjesto, osjećamo se pozvanima isključiti druge mjereći ih s onim što mi shvaćamo kao ispravno i pravedno. Ali samo je Isus onaj, koji u potpunosti zna sve želje i tajne ljudskih srdaca te može reći „tko god nije sa mnom, protiv mene je“. Za nas ostale, koji pokušavamo biti njegovi učenici, bolje je da se držimo: „tko nije protiv vas, za vas je“.

To mi se pravilo čini posebno važnim u akademskom životu. Dopustite mi da se vratim još jednom Tomi Akvinskomu. Slijedeći Aristotela, on nam savjetuje: „Moramo poštovati obje strane, naime, onih čije mišljenje slijedimo i onih čije mišljenje odbacujemo. Obje su naime marljivo tražile istinu i pomogle nam u ovoj stvari.“ (*Oportet amare utrosque, scilicet eos quorum opinionem sequimur, et eos quorum opinionem repudiamus. Utrique enim studuerunt ad inquirendam veritatem, et nos in hoc adiuverunt. In Metaph.*, ed. Marietti, no. 2566). Koliko bi naš akademski život bio olakšan, kada bismo slijedili taj savjet...

Treći savjet koji želim predložiti na temelju današnjih čitanja: *budi hrabar u postavljanju pitanja*. Prvo čitanje danas — odlomak iz početnog dijela Knjige o Jobu trebao bi nas pozvati da pronademo takav stav. Kao što se sjećamo, Knjiga o Jobu suočava nas s jednim od najtežih izazova na našem putu prema Bogu — pitanjima koja se tiču zla. Ona ukazuje na neke važne dijelove odgovora: zlo je kušnja vjernika i nije izvan Božje kontrole — kasniji teolozi poput Augustina i Tome artikulirali su zlo u svojim promišljanjima razlikujući što Bog jednostavno želi i što Bog samo dopušta da se dogodi. Ipak, završni dio knjige može nas ostaviti pomalo zbunjenima i u neizvjesnosti — Bog ne podržava racionalna objašnjenja Jobovih prijatelja, on daje prednost Jobu koji na vjeran i bolan način priznaje: „Ne razumijem“ (Job 42,3).

Neka to prvo čitanje bude za nas poziv da postavimo ključna pitanja. Prečesto smo danas zadovoljni poduzimanjem nekih drugotnih i rubnih istraživanja, ostavljajući po strani teme koje su doista presudne i važne. Imamo dobar izgovor [povod, opravdanje, razlog] za to: nakon tolikih stoljeća ljudskog i kršćanskog razmišljanja teško je pozabaviti se središnjim pitanjima na stvarno zadovoljavajući — profesionalni — način. Ipak, samo odvažnost što je u srži izazova koje susrećemo na svojem putu prema Bogu dat će život i snagu našim intelektualnim naporima.

Poniznost, otvorenost prema drugima, hrabrost postavljati pitanja. Evo, to su tri savjeta koje možemo pronaći u današnjim čitanjima za ovu akademsku godinu. Želim vam — profesori i studenti Filozofskog fakulteta i religijskih znanosti u Zagrebu — da ih potražite i uživajte u svakom od njih u svojem radu. Bog vas blagoslovio! Amen.